

Poziom edukacyjny: szkoła podstawowa klasy 1-3

Temat: Dzieciaki ratują zwierzaki!

Czas trwania: 45 minut (1 lekcja)

Cel główny lekcji: zapoznanie uczniów z działaniami jakie mogą podjąć w codziennym życiu, aby zmniejszyć ilość wytwarzanych odpadów, pozytywnie wpływać na środowisko i podjąć działania na rzecz zwierząt.

Cele szczegółowe:

Wiadomości

Uczeń:

1. uczeń wyjaśnia własnymi słowami czym są odpady,
2. podaje sposoby zagospodarowania śmieci (segregowanie, kompostowanie, recykling),
3. wskazuje jakie codzienne działania człowieka powodują powstawanie odpadów,
4. wskazuje jakie codzienne działania człowieka powodują zmniejszanie odpadów,
5. zna hierarchię postępowania z odpadami, czyli zasadę 5R, zwłaszcza zasadę *Reuse* – użyj ponownie,
6. zna pojęcie *zero waste*.

Umiejętności

Uczeń:

1. dokonuje właściwych wyborów zmniejszających powstawanie odpadów na podstawie przykładów podanych przez nauczyciela,
2. uzasadnia, jak poszczególne codzienne wybory konsumenckie wpływają na ilość wytwarzanych odpadów,
3. jest świadomy zależności pomiędzy ilością wytwarzanych odpadów a stanem środowiska,
4. dostrzega, że ludzie produkują ogromne ilości odpadów i stanowi to poważny problem ekologiczny,
5. uświadamia sobie, ile sam produkuje odpadów,
6. jest świadom wpływu każdego człowieka na stan środowiska,
7. potrafi krytycznie osądzić swoje codzienne zachowania, które przyczyniają się do zwiększania odpadów,
8. świadomie kształtuje zachowania zmierzające do ekologicznego postępowania z odpadami,
9. podaje, jak może stosować zasady 5R w swoim życiu,
10. podaje, jakie nieużywane rzeczy można oddać na kiermasz „Dajemy rzeczom drugie życie”, by ktoś inny mógł z nich skorzystać

Postawy

Dziecko:

- ✓ nabywa świadomość, że jego codzienne wybory konsumenckie wpływają na ilość wytwarzanych odpadów,
- ✓ kształtuje w sobie odpowiedzialność za stan środowiska,
- ✓ włącza się w akcję fundacji Arka „Dajemy rzeczom drugie życie – ratujemy zwierzaki”.

Zakres treści:

1. sposoby zagospodarowania odpadów,
2. zachowania indywidualne zmierzające do zmniejszenia ilości odpadów,

3. znaczenie i przykłady akcji proekologicznych na rzecz zmniejszania ilości odpadów- „Dajemy rzeczom drugie życie – ratujemy zwierzaki”, „Listy dla Ziemi”, „Rower pomaga”, „Łap wodę”, „Sadźmy tlen”, „Siejemy słońce”.

Metody i techniki:

burza mózgów, pogadanka, ćwiczenie przedmiotowe – karta pracy, karta do zadania domowego.

Formy pracy:

zbiorowa, grupowa, indywidualna.

Środki dydaktyczne:

karta pracy, papier, przybory do malowania/rysowania, opcjonalnie Internet, smartphone'y, przykładowe odpady, które można oddać na akcję „Dajemy rzeczom drugie życie – ratujemy zwierzaki”: nieużywana koszulka z krótkim rękawem, gra planszowa, puzzle itp.

Uwagi o realizacji

Szkoła jest miejscem, które poza dostarczaniem wiedzy ma także wpływ na kształtowanie w uczniach względnie trwałych postaw, wytwarzanie prawidłowych nawyków oraz budowanie właściwej postawy społecznej, w tym proekologicznej. Założeniem lekcji „Dajemy rzeczom drugie życie – ratujemy zwierzaki” jest uświadomienie uczniowi, jak jego osobiste działania mają wpływ na życie jego samego, innych ludzi, środowisko naturalne oraz jak może pomóc zwierzętom.

Do realizacji lekcji zaplanowano metody wymagające dużej aktywności uczniów: muszą wykorzystać posiadaną wiedzę, odpowiedzieć na pytania problemowe oraz sformułować i wyciągać wnioski.

Przebieg lekcji

Przed rozpoczęciem zajęć nauczyciel informuje uczniów, że lekcja, w której biorą udział jest częścią ogólnopolskiej akcji ekologicznej, organizowanej przez Fundację Ekologiczną **Arka** polegającą na zorganizowaniu kiermaszu niepotrzebnych rzeczy np. zabawek, puzzli, gier planszowych. Zadaniem uczniów jest przy współpracy z rodzicami/opiekunami przygotować rzeczy w dobrym stanie, których już nie używają i które nadają się na kiermasz. Pieniądze zbierane na kiermaszu są przekazywane na ratowanie zwierząt, najczęściej na pokrycie kosztów leczenia i pożywienie. W ten sposób zmniejszą ilość wytwarzanych odpadów wpływając tym samym na poprawę stanu środowiska oraz przyczynią się do poprawy sytuacji zwierząt.

Faza wprowadzająca

By wprowadzić uczniów w problematykę lekcji i ustalić jakie przedmioty nazywamy śmieciami/odpadami nauczyciel przeprowadza burzę mózgów prosząc uczniów o podanie cech przedmiotu, który możemy nazwać śmieciem/odpadem.

Na samym początku nauczyciel może wrzucić jakiś przedmiot (np. papier po kanapce) do kosza. Zadaje pytanie: Czym jest teraz papier po kanapce?

W momencie wrzucenia do kosza papier śniadaniowy stał się odpadem/śmieciem.

Uczniowie powinni zapamiętać, że śmieciem/odpadem jest każda rzecz, substancja, materiał, który uważa się za niepotrzebny. Jeśli coś jest już niepotrzebne staje się odpadem.

Nauczyciel pyta:

- Czy wszystkie odpady trafiają do tego samego kosza?
- Jakie są sposoby zagospodarowania odpadów?

Naprowadza uczniów, że śmieci należy segregować i wrzucać do różnych, specjalnie do tego przeznaczonych pojemników.

Nauczyciel pyta:

- Czym jest zasada 5R?

REFUSE – ODMAWIAJ

- ✓ Nie kupuj, nie przyjmuj rzeczy, których tak naprawdę nie potrzebujesz (np. pod wpływem reklam).
- ✓ Korzystaj jak najdłużej z rzeczy które już masz.

REDUCE – OGRANICZAJ

- ✓ Róbmy zakupy świadomie.
- ✓ Unikaj zakupu towarów nadmiernie i niepotrzebnie opakowanych, wybieraj opakowania zwrotne i biodegradowalne.
- ✓ Odmawiaj w sklepach przyjmowania jednorazowych toreb i reklamówek. Zawsze zabieraj własną trwałą torbę np. płócienną lub wiklinowy koszyk.

REUSE – UŻYWAJ PONOWNIE – tę zasadę nauczyciel podkreśla szczególnie

- ✓ To zasada przypominająca o możliwości powtórnego wykorzystania produktów powszechnie uznanych za jednorazowe.
- ✓ Oddawaj niepotrzebne ci rzeczy do użytku innym, organizuj wymianę ubrań, książek, czasopism, filmów czy zabawek.
- ✓ Używaj ponownie zapisanych lub zadrukowanych kartek z jednej strony.
- ✓ Wykorzystuj słoiki po dżemach czy sosach na domowe przetwory.
- ✓ Wykorzystuj plastikowe pojemniki (np. po lodach, jogurtach) do przechowywania różnych produktów.
- ✓ Kupuj napoje w butelkach zwrotnych i odnośmy je do sklepu.

RECYCLE – PRZETWARZAJ i ODZYSKUJ

- ✓ Jeśli nie udało nam się uniknąć wytworzenia odpadów, nie znaleźliśmy również sposobu na ponowne ich użycie segregujemy je i wyrzucamy do odpowiednich pojemników, aby trafiły do recyklingu.
- ✓ Opakowania należy opróżniać dokładnie z zawartości, butelki odkręcić, zgnieść, nie tłuc szkła.

ROT – KOMPOSTUJ

- ✓ Załóż wraz z rodziną przydomowy kompostownik, jeśli masz taką możliwość.

Nauczyciel zaznacza, że obecnie gospodarka odpadami to przede wszystkim zapobieganie powstawania odpadów u źródła, czyli ponowne ich wykorzystywanie np. poprzez danie im „drugiego życia” oraz że dąży się do **zero waste**, czyli zero odpadów.

Nauczyciel pyta:

- Co można zrobić, by żyć bez odpadów?

Zero waste to ochrona wszystkich zasobów poprzez odpowiedzialną produkcję, konsumpcję, ponowne wykorzystanie i odzyskiwanie wszystkich produktów, opakowań i materiałów, bez ich spalania oraz bez zrzutów do ziemi, wody lub powietrza, które zagrażają środowisku lub zdrowiu ludzkiemu.

Nauczyciel podkreśla, że wiele odpadów nie nadaje się do recyklingu z uwagi na skomplikowaną i wielomateriałową budowę. Należą do nich np. pluszowe zabawki - jeśli trafią do kosza, to skończą albo na wysypisku śmieci, albo w spalarni, zatem najrozsądniej i najkorzystniej dla środowiska jest dać im drugie życie.

Następnie nauczyciel pyta:

- Czy zabawka, która się znudziła jest odpadem?
- Co można zrobić z taką zabawką?
- Czy nadaje się tylko do wyrzucenia?
- Co jeszcze można przeznaczyć na kiermasz używanych rzeczy?

Faza realizacyjna

Nauczyciel dzieli klasę na 4-5 osobowe grupy i rozdaje karty pracy (*Załącznik 1*). Po wykonaniu zadań odpowiedzi uczniów są porównywane i dyskutowane na forum klasy.

Rozwiązując zadania z karty pracy uczniowie decydują jakim rzeczom można, a nawet trzeba dać drugie życie, czyli wprowadzić w życie jedną z zasad 5R: *Reuse* – użyj ponownie. Po omówieniu tego zadania nauczyciel powinien podkreślić, że wszystkie zastosowanie tej zasady przyczynia się również do zmniejszania ilości odpadów oraz ochrony środowiska.

Opcjonalnie:

1. W zależności od czasu i możliwości technicznych można zaprezentować uczniom któryś z krótkich filmów na YT – są to krótkie relacje z poprzednich akcji „Dajemy rzeczom drugie życie” fundacji Arka. Dzieci mogą się same przekonać, jakie rzeczy trafiają na taki kiermasz. Linki do filmów są w punkcie *Materiały*.

Faza podsumowująca

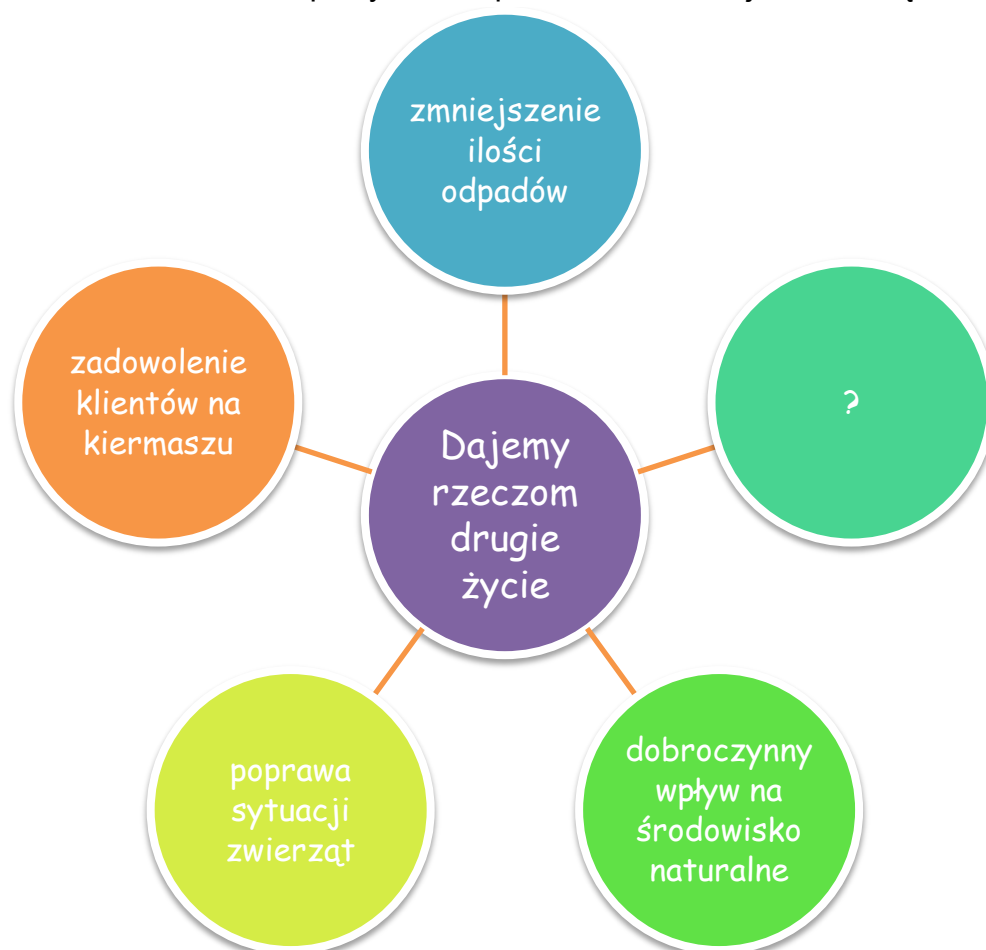
Nauczyciel zadaje pytanie:

- Jakie są korzyści ze zorganizowania kiermaszu rzeczy niepotrzebnych?

Są cztery podstawowe:

1. zmniejszenie ilości odpadów,
2. co prowadzi do dobrego wpływu na środowisko naturalne,
3. zadowolenie klientów na kiermaszu, gdzie mogą znaleźć przydatne dla siebie rzeczy w niższej, korzystnej cenie,
4. poprawa sytuacji zwierząt,
5. ? → pomysły uczniów.

Nauczyciel naprowadza uczniów na powyższe odpowiedzi i nanosi je na tablicę.

Nauczyciel poleca uczniom, by wspólnie zastanowili się, co mogą przeznaczyć na kiermasz: zabawki, gry, czasopisma, ubrania, naklejki. Nauczyciel na bieżąco weryfikuje ich pomysły. Jest to wstęp do zadania domowego.

Zadanie domowe:

Uczniowie w domu przeglądają swoje zabawki, ubrania itp. Przygotowują te, które uważają za niepotrzebne. Sprawdzają w jakim są stanie. Konsultują z rodzicami czy mogą je oddać na kiermasz charytatywny. Przygotowują spis tych rzeczy – wzór w *Załączniku 2*. Następnie przynoszą tenże spis do szkoły i prezentują na forum klasy, by wzajemnie się inspirować.

W ustalonym przez nauczyciela dniu przynoszą zadeklarowane przedmioty do szkoły.

Szkoła organizuje kiermasz i przekazuje zgromadzone środki na akcję „Ratujemy zwierzaki”.

Jak to działa?

1. Do akcji mogą się zgłosić zarówno osoby fizyczne, jak i różnorodne instytucje (przedszkola, szkoły, organizacje społeczne, firmy itd.)
2. Każdy z nas ma w domu mnóstwo niepotrzebnych przedmiotów (zabawki, gry, książki, ubrania, upominki itd.), które możemy przeznaczyć np. na cel społeczny.
3. Przynosicie te przedmioty i organizujecie niewielkie kiermasze używanych rzeczy w waszej szkole, firmie itd, z których dochód w formie darowizny z dopiskiem „Ratowanie zwierząt”, wpłacacie na konto Arki:

PKO BP, O/Bielsko-Biała, nr: 76 1020 1390 0000 6602 0139 8502

4. Fundacja przeznacza te środki na ratowanie zwierząt, głównie ich leczenie.
5. Z akcji możecie przysłać nam relacje i zdjęcia na stronę www.zielonareka.pl zakładka „Relacje”.
6. Zachęcamy także aby akcję relacjonować na waszych mediach społecznościowych. Dowiedzą się o niej wtedy kolejne osoby. Prosimy aby w takich relacjach nas odznaczać @fundacjaarka.
7. Na koniec akcji otrzymujecie od nas, w formie podziękowania, plakat ze zdjęciem uratowanego zwierzęcia.

Opcje dodatkowe:

W zależności od czasu i możliwości można dodatkowo wykorzystać na lekcji:

1. Interaktywne puzzle:

link: <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=2124d28b08f1>

2. Quiz na <https://kahoot.it/>: FundacjaArka: Dajemy rzeczom drugie życie: klasy 1-3

Materiały:

https://www.youtube.com/watch?v=5Fk_XQxGFQU

https://www.youtube.com/watch?v=vgnndO_VljQ

Źródła:

<http://fundacjaarka.pl/>

www.zm.org.pl/?a=3r.zasady

www.oostdam.pl/zasada-3r/

www.ekonsument.pl

<https://naszaziemia.pl/>

<https://noweko.pl/>

<http://www.zgo.bielsko.pl/aktualnosci,charytatywny-kiermasz-ksiazek-w-ramach-akcji-ksiazka-wspiera-bohatera,2019,90.html>

<http://www.zgo.bielsko.pl/aktualnosci,dajemy-rzeczom-drugie-zycie-juz-9032019,2019,92.html>

KARTA PRACY

Zaznaczcie te rzeczy, które nadają się do ponownego wykorzystania i oddania kiermasz charytatywny. Pamiętaj, że takie zachowania przyczyniają się do zmniejszenia ilości odpadów. Dobre odpowiedzi zaznaczcie znakiem ✓ i ustnie uzasadnijcie wasze wybory.

Lp.	Rzeczy (nie wszystkie mam, ale sobie wyobrażam, że tak).	
1.	Niepotrzebne zabawki w dobrym stanie.	
2.	Podarte spodnie dżinsowe (przy zjeżdżaniu na sankach).	
3.	Zniszczone puzzle i na dodatek kilku brakuje.	
4.	Za małe ubrania - są już za krótkie.	
5.	Lalka z urwaną nogą (straciła ją gdzieś w przedszkolu).	
6.	Klocki, którymi się już nie bawię.	
7.	Samochodzik bez kółek (kiedyś był najszybszy).	
8.	Prawie nowa gra planszowa, której nie lubię.	
9.	Piżama, która jest na mnie za mała (ale ją bardzo lubię).	
10.	Mój trójkołowy rowerek - już umiem jeździć na zwykłym! Ale muszę spytać rodziców.	

Po przejrzeniu moich zabawek, gier i ubrań oraz po rozmowie z rodzicami mogę przeznaczyć na kiermasz:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

.....

Podpis rodzica/opiekuna